

A Logopédia Európai Napján: fontos a stroke utáni beszédrehabilitáció!

A Logopédia Európai Napját megragadva hívjuk fel a figyelmet az afáziára, a stroke utáni beszéd rehabilitációjára. Ismert mondás, hogy „igazán csak akkor értékelünk dolgokat, ha elveszítjük”. Így van ez a beszéddel, még akkor is, ha sokan el sem tudják képzelni, hogyan történhet ez meg.

Stroke következtében, amennyiben a beszédközpont sérül, a beteg részben, vagy teljesen elveszítheti nemcsak beszédét, de beszédértését is. Az is lehet, hogy „beszél”, de csak érthetetlen „szósaláták” hagyják el a száját. Nem tudja mi történik vele, csak azt, hogy valami nagy baj van.

Stroke-on átesett afáziás betegek számára az egyik legnehezebb feladatot a beszéd újratanulása jelenti. Fejükben él a szó, a gondolat, de elveszett az eddig oly egyszerűnek hitt mechanizmus, ami a gondolatot szavakká, mondatokká alakítja. A bajt még tetézi a gyakori kíséretű tünet, hogy a jobb kéz és láb (jobb oldali hemiplégia) használhatatlanná vált. Ez pedig kizárja a gondolatok leírását.

A beszéd rehabilitációja a beszéd állapotának fölmérésével kezdődik. Sokszor „becsaphatja” a környezetét az a beteg, aki az intonációból (hangsúlyból), szituációból következtetve helyes reakcióval válaszol. A beszédértés felmérése meghatározó a terápia szempontjából.

Ha a szenzoros komponens (beszédértés) teljesen, vagy részlegesen sérült, nagy segítséget nyújthatnak azok a családtagok, akik fotókkal felidéznek személyeket, helyszíneket, emlékeket. Ilyenkor fontos, hogy a kontroll működjön! Tudjuk, hogy a beteg valóban érti a hozzá intézett kérdéseket, mondatokat.

Szótagok, szavak indítása, képek, tárgyak megnevezése jelenti a leggyakoribb problémát akkor, amikor a beszéd motoros funkciói sérültek. Ilyenkor a terápia egyik lényeges eleme a verbális blokkok oldása. Ezt számtalan formában végezhetjük. A terápia elején jó, ha lazító, légző gyakorlatokkal segítjük a direkt, indirekt hangindítást. Ezután jöhetnek az egyszerű automatizmusok előhívásai (napok, hónapok, közmondások, számsorok) versek, énekek (Nemzeti dal, Családi kör, stb.).

A terápia szerves részét képezi a tárgyak, és számtalan kép alkalmazása. A képeket csoportosíthatjuk különböző szempontok vagy témák szerint. A vizuális emlékezet bevonása

nagy szerepet kap az általam alkalmazott terápiában. A képek felidézése oldja a verbális blokkot, segíti a passzív szókincs aktiválását. Sokszor a betegek meglepődnek, milyen jól sikerült elmondaniuk egy-egy eseménysort, egyszerű történetet, miközben a beszéd folyamata, ritmusa megtartott.

A cél, hogy a kommunikáció újra beinduljon, működjön.

A minél korábban elkezdett, a beteg státuszához, személyiségéhez szorosan igazodó afáziaterápia kulcsfontosságú a beszéd rehabilitációjában!

A beteg optimális esetben kifejezi gondolatait, érzéseit, visszatér az olvasás, írás képessége. Egyes egyedülálló afáziás betegek, felépülésük után sajátították el a számítógép kezelést és az internet használatát.

Stroke után beszélni nehéz, de az intenzív beszédtanulással, családtagok szerető segítségével nem lehetetlen.

Varga Sarolta
klinikai logopédus

2014. március 06.